

Šolske potrebsčine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obrotno-nadaljevalne šole.
Cene nizke! Postrežba točna!

in katerih prestopkov se posebno varuj? — je referiral vođa tov. Martin Judnič od Sv. Primoža na Pohorju. V svojem dobro premišljenem referatu je navedel dokaj stvari, ki jih je treba upoštevati in katerih pa se treba varovati, da se doseže potrebni ugled. — Uvaževal je posebno rek: »Denar izgubljen — nič izgubljenega; kredit izgubljen — mnogo izgubljenega, a čast izgubljena — vse izgubljeno«. — Med drugim je zato tudi poudarjal, naj bi vsi v to poklicani činitelji varovali in brnili ugled učiteljstva ter skrbeli, da se dovede učiteljstvo na tako materialno stabilno, da se z vsem more posvetiti pouku in vzgoji ter ga ne bo v tem oviralo njegovo slabo gnotno stanje, ki mu nikakor ne daje potrebnega ugleda. Po referatu se je razvila glede sestave dotičnih tez precej zanimiva debata. — O temi: »Kako se naj navajajo učenci k vsestranskemu razumevanju zemljevidov?« je referiral tov. učitelj Mlinšek Franc iz Slovenjega Gradca. Tudi o tem vprašanju se je živahno debatiralo in so se slednjič sprejele teze tov. Košutnika iz Topošice. — Na to so še prišla poročila od strani dotičnih načelnikov o stanju in uporabi okrajnih učiteljskih knjižnic ter poročila o stanju in oskrbovanju šolskih vrtov. — V stalni konferenčni odbor so bili izvoljeni za Slovenj Gradec: tov. Trobej Janko, Vrečko Franc in Salamun Šimen kot namestnik. — Za Marenberg: Sitter Gottfried, Viher Šimon in Robič Ivan kot namestnik. — Za Šostanj: Koropec Iv., Trobej Alojzij in Lukman Ivan kot namestnik. — V knjižnični odbor so bili izvoljeni za Marenberg in Šostanj isti tovariši kot v stalni konferenčni odbor; za Slov. Gradec pa tov. Trobej Janko, Rukovc Martin in Salamun Šimen. — Na to so prišli samostojni predlogi. — Od vseh treh okrajev je bil soglasno sprejet predlog v zadevi nujne regulacije učiteljskih plač, kateri predlog je gospod nadzornik obljubil takoj doposlati c. kr. deželnemu šolskemu svetu. — Predlog, zadevajoč uvedbo nove začetnice, ni bil sprejet, marveč se je sklenilo, da se o tem šele prihodnje leto sklepa, to pa zato, ker so tovariši iz marenberškega okraja omenjali da ne morejo zanj glasovati, ker še ne poznajo do dobra obeh na novo izišlih začetnic, a dotej pa se bo vsakdo natančno seznanil z obema knjigama, Widrovo in Krulčovo. — Ob polu 3. uri zaključil gospod nadzornik konferenco, zahvalivši se udom na njihovi vztrajnosti ter želeč vsem vselej počitnice. Tovariš Vrečko se zahvalil gospodu nadzorniku v imenu vseh udov za nepristransko vodstvo konference, za podane, res upoštevane vredne mišljaje, za njegovo prijateljsko postopanje napram učiteljstvu in mu čestita na njegovem zopetnem imenovanju za ta politični okraj.

—Š— Od Sv. Jurja ob Ščavnici. Dne 1. t. l. je praznoval 40letnico svojega službovanja priljubljeni naš nadučitelj Josip Mihelič. Svoje službovanje je pričel v Šostanju. Od tam je bil prestavljen h Kapeli in leta 1879. je bil imenovan za nadučitelja pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Čeravno je že osivel, je še vedno zdrav in čvrst. Velezaslužnemu možu, ki je toliko deloval v prid slovenski mladini kličemo: Še na mnoga leta!

—Š— 70letnica svojega rojstva je praznoval 31. julija t. l. znani nemški štajerski pesnik Peter Rosegger. Mož je znan tudi našemu občinstvu po svojih znanih pripovedih iz življenja preprostega ljudstva na Zgornjem Štajerskem. V svoji mladosti je bil Rosegger krojač in šele kot 20leten mladenič se je začel šolati in izobraževati. Pisati pa je začel že prej. Njegov talent je spoznal takratni graški urednik Svoboda, ki se mu imajo Nemci pravzaprav zahvaliti, da je odkril sedaj tako slavnega pisatelja. Še bolj kot pisateljstvo je pa raznesel Rosegerjevo ime znani, po njem imenovani čez trimilijonski fond za nemško šolsko društvo »Schulvereine«. Rosegger je bil tisti, ki je storil prvi korak, češ, on da 2000 K in vsak imovit Nemec naj stori enako. Tako so nabrali za »Schulvereine« tri milijone, ki jih bodo Nemci porabili za narodni boj proti nam. To dejstvo je Roseggerja pri Nemcih bolj proslavilo kot pa njegove knjige. Od vseh strani ga časte, mesta tekmujejo, katero ga bo prej imenovalo za častnega občana, ulicam dajejo njegovo ime in vse mogoče časti kopirajo na pisateljevo glavo. Ali bi ne bilo dobro, da bi pri nas tudi časih posnemali svoje sode, ki znajo ceniti svoje moze in priznajo zasluge plačilo?!

Tržaške vesti.

—t— Na slovenski trgovski šoli v Trstu se je zaključilo šolsko leto dne 9. julija t. l. Šola je zasebna s pravico javnosti in daje absolventom vse ugodnosti, ki so združene s pravicami javnih šol, poleg tega pa zaključeno strokovno izobrazbo, vzgaja po svojem namenu samostojno in službeno osebo za blagovno trgovino in nudi zlasti sinovom srednjih trgovcev in obrtnikov priliko, da se hitro in temeljito izobrazijo v trgovskih predmetih. Odhodno izpričevalo nadomešča dokazilo o pravilno dovršeni učni dobi o trgovski obrti, in torej učenec, ki je z dobrim uspehom končal to trgovsko šolo, ni dolžan služiti kot vajenec in obiskovati trgovske nadaljevalne šole, obenem pa tudi upravičuje odhodno izpričevalo za samostojno izvrševanje trgovske obrti, če so seveda dani vsi drugi predpogoji. Absolventje so sposobni za kontoriste, korespondente in knjigovodje po trgovinah in pri denarnih zavodih, a odprta so jim tudi druga pisarniška mesta. — Iz letnega poročila posnemamo, da je poručevalo na zavodu 12 učnih oseb. Učni načrt je obsegal 17 obveznih predmetov: verstvo, slovenski jezik, trgovsko računstvo, geometrijsko oblikoslovje, trgovinstvo in menišstvo, dopisovanje in kontorna dela, knjigovodstvo, vzorni kontor, zemljepis, prirodopis, fiziko, blagovnanstvo, državo-znanstvo, stenografijo, lepopisje, italijanski in nemški jezik ter neobvezni predmet strojepisje. Poročilo omenja med drugimi v kroniki, da so se tudi v minulem letu slovenski denarni zavodi spominjali zavoda in so darovali njegovemu glavnemu skladu: Tržaška posojilnica in hranilnica 5000 K, Trgovsko-obrotna zadruha 5000 K, Jadranska banka 2400 K, Poleg tega je TOZ darovale še 200 K za učila. Podpornemu skladu pa so darovali: Neimenovanec 100 K, podružnica Živnostenske banke 25 K in Jos. Negode 10 K. — Navedli smo nalašč vse darovalce, kakor jih navaja poročilo, to pa zato, da moremo konstatirati dejstvo, da se tega tako važnega našega učnega zavoda, ki si ga moramo sami vzdrževati, nista popolnoma nič spomnila dva denarna zavoda, eden slovenski, drugi pa češko-slovanski, od katerih bi bili pač lahko pričakovali podpore za našo trgovsko šolo, in to sta Ljubljanska kreditna banka in pa Osrednja banka čeških hranilnic; podpora Živnostenske (25 K) je tudi tako malenkostna napram vsotam, ki jih žrtvujeta Tržaška posojilnica in TOZ, da se kar čudimo, kako je mogoče, da imajo slovenski denarni zavodi tako malo ali čisto nič smisla za razvoj slovensko-slovanskega trgovstva v Trstu, s katerim so gotovo v trajnih in dobičkanosnih zvezah. Tu bi pač želeli nekoliko več pojmovanja važnosti Trsta za Slovanstvo, kakor se ga je pokazalo v tej zadevi! — Učencev je bilo na zavodu ob koncu šolskega leta: v pripravljalnem tečaju 27 javnih in 2 privatna, v I. tečaju 30 učenec in 5 aspirantk, v II. tečaju 15; skupaj torej 79. Po narodnosti je bilo 77 Slovencev, oz. Slovenk in 2 Hrvat, po rojstnem kraju 40 Tržačanov, 6 Istranov, 18 Goricanov, 13 Kranjcev ter po en Štajerc in Korošec. Trgovskih sinov je bilo 21, posestniških in kmetijskih 16, uradniških 18 in delavskih 24. Učni uspeh je bil ta: 7 učenecv je dobilo I. red z odliko, 38 prvi red, ponavljalni izpit 11, drugi red 14, tretji red 7, neklasificirana sta ostala dva privatista. Prihodnje šolsko leto se prične 16. septembra t. l. Redni pouk se prične dne 20. septembra. Vpisovanje se vrši dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. dop. in od 3. do 6. pop. Vsi učenci plačajo pri vstopu prispevek za učila v znesku 4 K, novo vstopajoči pa poleg tega še 5 K vpisnine. Šolnina znaša za redne trgovske tečaje 200 K letno, za pripravljalni tečaj 80 K in se plača v dveh polletnih ali pa 10 mesečnih obrokih. Za pripravljalni tečaj se zahteva 13 let starosti in dovoljna predizobrazba; za I. trgovinski tečaj končana meščanska, nižja srednja šola ali pripravljalni tečaj trgovskih šol. Drugi učenci morajo napraviti sprejemni izpit. — S prihodnjim šolskim letom se otvori prvi tečaj dvorazredne dekliške trgovske šole, ako se zgalsi vsaj 20 učenek; če bi pa se jih ne prijavilo toliko, se uvrste kot hospitantke v deški tečaj. Sprejemni pogoji in denarni prispevki so isti, kakor za deško šolo. — Šolski prostori bodo od prihodnjega šolskega leta dalje v ulici Stadion št. 21, telefonska št. 15:60. — V minulem šolskem letu se

je priključila trgovski šoli trirazredna obča obrtna nadaljevalna šola s slovenskim učnim jezikom, ki je obvezna za vse obrtne vajence v Trstu in okolici razen onih, ki obiskujejo italijansko, oziroma nemško šolo te vrste. Šolo vzdržuje kuratorij trgovske šole, upravo pa vodi poseben odbor. — Pouk se vrši v vseh treh razredih po 8 ur na teden. Šolsko leto traja od 1. oktobra do zadnje nedelje meseca aprila, pouk se vrši ob nedeljah od 8. do 12. dop. ter ob sredah in petkih od 3. do 8. zvečer. Letos se je izredno otvorila šola mesec dni pozneje, in sicer z dvema prvima razredoma, in stopnjama se otvorita tudi drugi in tretji razred. Vajenci so bili razdeljeni v dve skupini; v I. a razredu so bili vajenci pekovske obrti, v II. b razredu pa vajenci vseh drugih obrti. — K šolskim potrebščinam prispeva ministrstvo za javna dela tretjino, trgovska šola daje brezplačno prostore, razsvetljavo in kurjavo, Jadranska banka, Trg. in obrt. zadruha in Trž. posojilnica in hranilnica prispevajo po 400 K letno. Pekovski mojstri so naklonili šoli preostanek izpitnih taks v znesku 25 K in čisti dobiček plesa 162 K. — Učencev je bilo v I. a razredu 32, v I. b razredu 28, skupaj torej 60, 59 Slovencev in 1 Hrvat. Pravno vedenje je bilo pri 52 pohvalno, pri 7 povoljno in pri 1 primerno; šolski obisk pri 22 prav marljiv, pri 19 marljiv, pri 13 presledkoma, pri 6 zanikern; napredek pri 10 izvrsten, 15 pohvalen, 10 povoljen, 12 zadosten in 10 nezadosten; neizpraznjeni so bili 3. Po obrti so bili vajenci: 3 stavbni ključničarji, 3 stavbni mizarji, 1 zidar (2 pomočnika), 4 kleparji, 1 tesar, 3 sodarji, 7 kovačev, 2 strojna ključničarja, pekovi 32 (in 4 pomočniki), 2 krojača, 1 čevljar, 1 sedlar. — Vpisovanje za prihodnje šolsko leto se vrši zadnji teden septembra od 6. do 8. zvečer in pozneje ob času pouka. Vpisnina znaša 2 K. Učenci morajo prinesiti s seboj šolsko izpustnico, oziroma zadnji »Izkaz obrtne nadaljevalne šole.« Redni šolski pouk se prične 1. oktobra. — Za trgovske vajence se otvori s prihodnjim šolskim letom poseben oddelek, in so prav tako dolžni pohajati pouk, kakor obrtni vajenci.

—t— Razširjenje šol Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda je razširilo s pričetkom šolskega leta 1913/14. svoje šole v Trstu za štiri razrede, in sicer: na deški šoli pri Sv. Jakobu se otvori še ena (tretja) vzporednica I. razreda, na Acquedottu pa se aktivira V. razred; na dekliški šoli pri Sv. Jakobu se otvori tudi nova (tretja) vzporednica I. razreda, na dekliški šoli na Acquedottu se pa otvori sedmi razred; poleg tega se uvede na dekliški šoli pri Sv. Jakobu neobvezen pouk v italijanščini. — S tem razširjenjem napravijo naše šole zopet lep korak naprej; na Acquedottu bomo imeli popolno petrazredno deško šolo, dekliška šola v mestu pa doseže predzadnjo stopnjo pred meščansko šolo. Ko se leta 1914/15. otvori osmi razred, je meščanska šola v bistvu dosežena, treba je le formalnih izprememb. — Srčno nas veseli, da moremo to veselo novico javiti in gotovi smo, da s tem zbudimo v tržaških Slovencih še večje zanimanje za CMD., ki smo ji dolžni iskreno hvalo, na drugi strani pa naj nam bo to v spodbudo za še živahnejše delovanje v prid družbi.

—t— Umrla je dne 3. t. m. pri Sv. Križu poleg Trsta gospa Marija Pakiževa soproga šolskega vodje tov. Pakiža, po dolgi in mučni bolezni. Blagi pokojnici bodi trajen spomin, preostalih pa naše sožalje!

Goriške vesti.

—g— Zaključek šolskega leta na goriški gluho-nemnici. Gojencev je bilo 68, in sicer 36 moških in 32 ženskih. 20 je dovršilo študij z odliko. Razstava izdelkov gojencev dela čast učnemu osebju kakor tudi gojencem.

Istrske vesti.

—i— Strela v šoli. V Fontanah v Istri je udarila strela v šolsko poslopje, ki je brez strelododa. Škoda, ki je nastala na hiši, je znatna, zakaj razbit je zvonec, vetrnica na strehi razklana, ena stena predrta, vrata razpočena, tabla in klopi pa so precej razprskane. Prava sreča je, da ni bilo v usodnem trenutku žive duše v šoli.

—i— Razpisana štipendija. Z začetkom šolskega leta 1913/14. bo prosta šti-

pendija v letnem znesku 400 K za ubožnega istrskega dijaka, ki pohaaja ali namestništva v Trstu. Natančnejši pogoji v »Osservatoriu« št. 176 z dne 2. avgusta t. l.

Koroške vesti.

—k— Globasnica. O imenovanju nadučitelja poročajo: Na tukajšnji šoli je bil imenovan za nadučitelja Barth. Jedloutschnig iz Mal. Št. Vida. Kakor znano, so kompetirali za to mesto trije drugi učitelji. Vkljub temu pa, da se je občina zavzela za najboljšega izmed kompetentov, učitelja Koschirja iz Velikoveca, ki ga je predlagal tudi okrajni šolski svet v Velikovecu, je dež. šol. svet zavrgel vse tri kompetente in je kratkoma imenoval Jedloutschniga. Tako torej postopa ta šolska oblast. Komaj, da smo se obranili voditelja J. Fleisa, pa nam silijo drugega takega človeka! Mi pa ne rabimo takih ampak vzor-učiteljev. Takšen je Koschir, in njega hočemo. Deželna šol. oblast pa bo odgovorna za vse to, kar nastane iz tega imenovanja.

Splošni vestnik.

Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda se vrši letos v Domžalah, in sicer 8. septembra. Na predvečer, t. j. 7. septembra, bo pa zaupno zborovanje delegatov v Ljubljani.

Češko-slovaške konference priredi češko-slovaška enota v Lukačovicah na Moravskem. Konference se prične 12. t. m. »Slovanski klub« je na svoji odborovi seji sklenil poslati na te konference svojega delegata in je v to naprosil predsednika »Slovanske Matice« profesorja dr. Frana Ilešiča.

Odboru za Flegeričev spomenik je došlo do sedaj od prijateljev in znancev pokojnega pesnika ter drugih rodoljubov slovenskih toliko denarnih prispevkov, da so z njimi pokriti troški za oba spomenika (nagrobnik in plošča na domu). Ker pa bo imel odbor tudi ob slovesnem odkritju, ki se vrši dne 17. avg. t. l. pri Sv. Bolfenku na Kogu in pa v Vodrancih še dokaj troškov, na katere prej ni mislil, in ker manjka v imeniku p. n. darovalcev še precej imen onih čislanih gospodov, ki so bili s Flegeričem — kakor povzamemo iz zapuščine pokojnega pesnika — v precej ozki zvezi, zato se obračamo tem potom še enkrat do vseh čestilcev Flegeričevega spomina, ki še niso nič darovali, naj nam naklonijo blagohotno še kak prispevek, da nam bo tako mogoče častno izvesti nalogo, ki si jo je zadal v tem oziru odbor. Opomnimo še, da objavimo po končanem odkritju Flegeričevega nagrobnika in spominske plošče vsa imena p. n. darovalcev, tudi onih, ki smo jih bili svoječasno že izkazali. — Denarne prispevke sprejema blagajnik odbora I. Kolarič, posestnik, ali pa tajnik A. Kosi, nadučitelj, oba v Središču.

Češki kiparji na Angleskem. Društvo angleških umetnikov v Londonu je neobičajno prijazno povabilo češke kiparje, da bi se udeležili letošnje velike londonske razstave. Rečeno društvo je poslalo dva odposlanca v Prago, da bi češki umetniki čim več umotvorov poslali na londonsko razstavo. Cela vrsta čeških umetnikov in umetnic je obljubila svoje udeležbo.

Črna gola išče učitelje. Črnogorska vlada otvori s početkom novega šolskega leta 72 novih šol in je razpisala natečaj za nove učne osebe.

Kongres narodnih organizacij, ki se vrši v dneh 15., 16. in 17. avgusta v Ljubljani, bo velike važnosti za vsa slovenska strokovna društva. Kongres ima namen pojasniti vse socialne krivice, ki se zgodijo v tako mnogih slučajih, poučiti zastopnike društev in organizacij, kako te krivice odpraviti. Ima pa tudi namen pregledati stanje narodnih organizacij ter dati navodila za razširjenje strokovnega gibanja po vsem Slovenskem. Važno vprašanje je tudi določiti stike med vsemi slovenskimi strokovnimi društvi, kar smo doslej tako pogrešali. Odboru za sklicanje kongresa se je posrečilo pridobiti najboljše strokovnjake na Slovenskem, ki bodo poročali. Zato je dolžnost vseh slovenskih društev in organizacij, da pošljejo čim več odposlancev na ta važen kongres. Doslej se je vse premalo pojmovalo